

برخورد با تبلیغات در خارج از کشور

وزارت ارشاد به کسب و کارهای داخلی هشدار داده است که اگر به تبلیغات در خارج از کشور ادامه دهند، با نهار خورد قانونی می‌شود. دیجیتالوضمن اعلام این خبر نوشت، عباس محمدیان، مدیرکل دفتر تبلیغات و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تبلیغ‌دادن به رسانه‌ها و فعالان رسانه‌ای خارج از کشور را به دلیل اینکه «موجب خروج ارز از کشور شده و حتی به تأمین مالی انسان‌رسانه‌های غیرهمسو و گاه حتی معارض با منافع ملی منجر می‌شود»، خلاف مصالح ملی دانسته و گفته است: «در تمام کشورها در این رابطه حساسیت ویژه‌ای وجود دارد.» او افزوده است: «با شدت و جدیت با متخلفانی که موجب انتقال مرجعیت تبلیغات داخلی به رسانه‌ها و بسترهای خارج از کشور شوند، مقابله خواهیم کرد.» او از همه صاحبان کسب و کار در کشور خواست: «از هرگونه مراودات مالی با کنشگران و فعالان تبلیغاتی خارج از کشور خصوصاً افراد غیرهمسو با منافع ملی پرهیز کنند.»

پاسخ جشنواره کن به تهدید اعتصاب کارکنان

جشنواره فیلم کن نسبت به اعتراض گروهی از کارکنان خود برای اعتصاب پیش از آغاز این جشنواره سینمایی واکنش نشان داد. ایسنا ضمن اعلام این خبر نوشت، گروهی از کارکنان جشنواره کن موسوم به «ورشکسته‌های پشت پرده سینما» در حال آماده‌شدن برای اعتراض به اصلاحات کارگری هستند که مزایای بیکاری آن‌ها را کاهش می‌دهد؛ حرکتی که به‌طور بالقوه می‌تواند برگزاری دوره آتی جشنواره کن را که حدود یک‌هفته به آغاز آن مانده با تهدید جدی روبرو کند. جشنواره کن در این مورد گفته است: «به‌موقع بودن این مطالبات را درک می‌کنیم، اما برای انجام یک بازتاب سازنده با هدف اصلاح وضعیت این کارکنان، همه جشنواره‌های مربوطه، نهادها و اتحادیه‌ها باید دور میز مذاکره گرد هم آیند. این کاری است که اکنون باید به‌صورت جمعی انجام شود.» هفتادوهمین جشنواره فیلم کن در حالی با تهدید گروهی از کارکنان خود مواجه شده که قرار است از ۱۴ تا ۲۵ می ۲۰۲۴ (۲۵ اردیبهشت‌ماه تا ۵ خردادماه) برگزار شود.

درگذشت خبرنگار با سابقه حوزه شهری

حسین تبریزی، خبرنگار پیشکسوت صداوسیما و فعال حوزه شهری پس از طی یک‌دوره بیماری صبح روز چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت‌ماه درگذشت. ایسنا ضمن اعلام این خبر نوشت: مراسم تشییع پیکر این خبرنگار قدیمی ساعت ۹ صبح امروز پنجشنبه ۲۰ اردیبهشت‌ماه از مقابل مسجد بلال صداوسیما برگزار خواهد شد. همچنین در ساعت ۱۱ صبح از سالن تظہیر بهشت‌زها این مراسم ادامه دارد. تبریزی یکی از خبرنگاران باسابقه حوزه شهری و میراث فرهنگی، همچنین فعال اجتماعی بود. حدود یک‌سال پیش، ۱۲ تیرماه ۱۴۰۲ علیرضا زاکانی، شهردار تهرانی در نشست خبری که با حضور اصحاب رسانه با موضوع حمل‌ونقل عمومی در محل کارخانه واکن‌سازی تهران برگزار شده بود، از این خبرنگار پیشکسوت تقدیر به عمل آورد.

کودکان سنجشگر

تمرین‌هایی کاربردی برای افزایش مهارت تفکر نقاد

فرزاد نعمتی

خبرنگار گروه فرهنگ

در دهه‌های اخیر التفات به «تفکر نقادانه» (Critical Thinking) افزایش پیدا کرده است و در ایران نیز خوشبختانه به‌خصوص در یک دهه اخیر شاهد تألیف و ترجمه آثاری مهم در این زمینه بوده‌ایم. تفکر نقادانه یا اندیشیدن سنجشگرانه «مهارتی نرم است که افراد باید به‌مرور آن را بیاموزند و با کسب تجربه در کاربرد آن، قوای ذهنی خود را تقویت کنند. تفکر نقاد لزوماً به‌معنای تفکر منفی یا کاوش برای یافتن اشتباه‌ها و عیب‌جویی نیست بلکه آن را بهتر است فرآیندی بی‌غرضانه و بدون جهت‌گیری دانست که هدفش ارزیابی ادعاها و آرای خود و دیگران است. بدین ترتیب تفکر نقاد، نه باور است و نه به‌گزاره‌های خاص علمی یا اعتقادی دلالت می‌کند، بلکه برعکس روندی است که با تبحر در آن، آدمی می‌تواند از خطاهای موجود در افکار خود و دیگران آگاه شود. بدین ترتیب تفکر نقاد می‌تواند چنان تلنگری باشد برای برحذر بودن از اعتماد به گزاره‌هایی که در وهله نخست صحیح و صادقانه به نظر می‌رسند، اما با نگرشی نقادانه بدان‌ها می‌توان کاستی‌ها، اشکالات و اغراض نهفته در آنها را بازیافت. برای نمونه پژوهش‌های عصب‌شناختی و فراسناختی (اندیشیدن به تفکر) می‌گویند که «ذهن فریبکار» انسان مدام در حال تولید خاطره‌ها، باورها و مشاهداتی گمراه‌کننده است. طبق این خطای شناختی موسوم به «خاطرات اشتباه و افسانه‌سازی» خاطرات ما اغلب برای پُر کردن جاهای خالی در حافظه‌مان «ساخته» می‌شوند. گاهی نیز تخیلات ما به‌مرور زمان و ناخودآگاه جایگزین خاطرات واقعی می‌شوند. براساس شناخت این خطای شناختی است که افسران پلیس نباید پیش از روند شناسایی مجرم، عکس مجرم احتمالی را به شاهد نشان دهند، زیرا خاطره واقعی شاهد ممکن است ناخودآگاه تغییر کند. در مواجهه با چنین مشکلی و بنا بر اصول تفکر

نقاد باید ضمن دانستن محدودیت‌های حافظه، به حقایق اثبات‌شده بیش از خاطرات یا شواهد شفاهی بها داد.

تعاریف و مراحل و موانع تفکر نقاد

ریچارد پل و لیندا الدر در کتاب «راهنمای اصطلاحات و مفاهیم تفکر انتقادی» در تعریف تفکر نقاد چنین نوشته‌اند: «۱- تفکر منضبط و خودهدایت‌شونده که نمایانده کمالات فکری مناسب برای نوعی اندیشیدن یا یک حوزه فکری است. ۲- تفکری که نشانگر اشراف بر مهارت‌ها و توانایی‌های فکری است. ۳- هنر اندیشیدن درباره تفکر خود در عین اندیشیدن به بهبود آن، یعنی تفکری واضح‌تر، درست‌تر و قابل دفاع‌تر و ۴- تفکری که کاملاً از تمایل طبیعی آدمی به خودفریبی و توجیه عقلانی کسب خواست‌های خودخواهانه خودآگاه است و دائماً در برابر این تمایل از خود محافظت می‌کنند.» طبق چنین تعاریفی از تفکر نقاد، برخی مراحل را نیز برای دستیابی به تفکر نقاد پیشنهاد می‌کنند. برای نمونه،

معرفی کتاب

آموزش مهارت‌های تفکر نقادانه برای کودکان ۹ تا ۱۲ سال

نویسنده: کاترین دیلامین

و جیل اسپرینگ

مترجم: مریم معیرزاده

انتشارات: دکسا

قیمت: ۱۷۵ هزار تومان

در طرح بحث گرگ آراسکینز نیل به تفکر نقاد شامل پنج مرحله اشاره می‌شود: ۱- اتخاذ نگرش متفکر نقاد: متفکر باید خصوصیاتش چون آزاداندیشی، شک‌گرایی سالم، تواضع فکری، استقلال فکری و انگیزه قوی را در خود پرورش دهد. ۲- شناسایی و اجتناب از موانع تفکر نقاد شامل محدودیت‌های ذاتی انسان، نحوه کاربرد زبان، منطق یا دریافت معیوب و دام‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناختی. ۳- شناسایی و توصیف استدلال‌ها. در این مرحله استدلال مساوی است با دلیل به علاوه نتیجه‌گیری. دلیل می‌تواند در اینجا شامل مفروضات، شواهد، داده‌ها، مدارک و براین باشد. نتیجه‌گیری نیز خود را در قالب ادعا، دعوی، حکم، گزاره و رأی نشان می‌دهد. ۴- ارزیابی منابع اطلاعاتی از طریق بررسی صلاحیت علمی منبع، میزان شهرت منبع به دقت و صحت، انگیزه‌های احتمالی منبع برای سوگیری و بررسی این که آیا دلیلی برای تشکیک در درستی منبع وجود دارد یا نه؟ ۵- ارزیابی استدلال شامل بررسی موجه بودن مفروضات، مرتبط و کافی بودن دلایل و اطمینان از حذف نشدن (عامدانه و غیرعامدانه) شواهد ناقص استدلال. از نظر هاسکینز، روی هم‌رفته موانع تفکر نقاد را می‌توان در چهار مانع خلاصه کرد: ۱- موانع ناشی از محدودیت‌های ذاتی انسان ۲- موانع ناشی از دریافت یا منطق معیوب ۳- موانع ناشی از کاربرد زبان به‌خصوص در قالب کاربرد ابهام‌آمیز جملات و ۴- خطاهای روان‌شناختی و جامعه‌شناختی.

توجه روزافزون به تفکر نقاد در ایران

همانطور که گفته شد در ایران نیز در سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای به این موضوع شده است و استقبال از آثار مرتبط با تفکر نقاد نشان می‌دهد اهمیت مسئله نزد اقدشاری از جامعه آشکار شده است. برای مثال کتاب «هنر شفاف‌اندیشیدن»، نوشته رولف دولبی ظرف چندسال، بیش از ۱۲۰ بار تجدیدچاپ شده است. شاید برخی این اقبال را به مترجم این اثر، عادل فردوسی‌پور نسبت بدهند، اما نمی‌توان انکار کرد که طرح تفکر نقاد در ایران قابل مقایسه با ده سال پیش نیست، شاید یکی از دلایل این توجه نیز این باشد که موانع تفکر نقاد در جامعه ایران کم نیست، اکبر سلطانی

مهمانی برملاکننده

درباره سینه‌ریز نخستین نوولای کاوه میرعباسی

نرگس کیانی

خبرنگار گروه فرهنگ

کاوه میرعباسی، مترجم کهنه‌کاری است که نامش با ترجمه انبوه آثاری از بزرگان ادبیات جهان چون «صد سال تنهایی» اثر گابریل گارسیا مارکز و «بر استخوان‌های مردگان» نوشته اولگا توکارچوک گره خورده است. او اگرچه در داستان‌نویسی نیز دست به طبع آزمایی زده و چند رمان و داستان کوتاه منتشر کرده است، اما نوولای «سینه‌ریز» اولین رمان کوتاه‌اش است. این رمان کوتاه ۱۱۴ صفحه‌ای، با روایت داستانی در ابتدا ساده آغاز می‌شود؛ داوود پورجمشید، مردی میانسال، مرفه، متمول، متأهل، با دو فرزند که ساکن خارج از کشورند و همسری که یکدیگر را دوست دارند، در مطب دکتر، هم‌کلاسی دوران دانشگاهش را می‌بیند و خود را از در دوستی به او آشکار می‌کند. نام هم‌کلاسی دوران دانشگاه پورجمشید،

معرفی کتاب

سینه‌ریز

نویسنده: کاوه میرعباسی

انتشارات: چشمه

قیمت: ۹۸ هزار تومان

ناصر دیلمی است. مردی میانسال و متوسط‌الحال در همه‌چیز و تنها، پورجمشید که همان ابتدای کار برتری‌اش به هم‌کلاسی سابق دستش می‌آید، برق شرارت در چشمش می‌درخشد و میلش می‌کشد این برتری را با دعوت دیلمی به خانه‌اش به‌صرف ناهار بیشتر و بیشتر به رخ او بکشد. این داستان بخش اول رمان کوتاه «سینه‌ریز» است. در ادامه شبکه شخصیت‌ها گسترده‌تر می‌شود. سیما همسر داوود پورجمشید و افشین و نوشین فرزندان مهاجرت‌کرده‌شان نیز به میان می‌آیند. همین‌طور پانیند، دوست‌دختر افشین و غزال و پرستو یکی عشق نخست و دیگری دوست‌دختر سابق ناصر دیلمی که هر دو ترکش

کرده‌اند، دو شخصیت فرعی؛ دکتر و خانم آشنه‌پزی که برای ترتیب‌دادن هرچه باشکوه‌تر مهمانی ناهار پورجمشیدها به کمک‌شان آمده است. کاوه میرعباسی بخش‌های بعدی رمان کوتاهش را هم به همان سادگی بخش نخست رقم می‌زند. اتفاقات یکی پس از دیگری رخ می‌دهند و پازلی می‌چینند که قطعه پایانی‌اش حکایت از داستان عشقی ناکام و جان‌سوز و رسوایی مسببش دارد. اینکه این اتفاق چطور رخ داده و در جهان بینی میرعباسی، پسر (افشین) چطور تاوان کار پدر (داوود پورجمشید) را پس می‌دهد ماجرابی است که نویسنده در طول ۱۳ بخش روایت می‌کند.

زبان کاوه میرعباسی در رمان کوتاه «سینه‌ریز»، ساده و روان است. پیچیدگی ندارد و از همان ابتدا که می‌گوید: «مطب دکتر حساسی شلوغ است و تقریباً تمام صندلی‌های سالن انتظار درندشت اشغال‌اند. داوود پورجمشید گوشه‌ای جاخوش کرده و توی حال خودش است که می‌شنود خانم منشی از روی دفترچه بیمه درمانی، بنده‌خدایی را صدا می‌زند: آقای ناصر دیلمی.» معلوم است که می‌خواهد سراسر است و بی‌تکلف داستان تعریف کند. داستانی از رنج عشقی ناکام و اینکه چطور دیگری موجب این رنج شده است. داوود و ناصر، شخصیت‌هایی هستند که از احساسات زیادی برای نشان‌دادن هیجانات درونی‌شان استفاده شده است. آن‌ها از این وضعیت که «با چشم در چشم هم شدن، شقاوتی سرد در نگاه یکدیگر ببینند» ناگهان به موقعیتی می‌رسند که ناصر در برابر داوود «سرکشی و عصیان» می‌کند و کمی بعدتر «پشیمانی عمیقی» به جانش می‌افتد و احساس می‌کند نیاز دارد بخشوده